

UMEÅ UNIVERSITET

REGEL FÖR STIPENDIER

Typ av dokument:	Regel
Datum:	2024-04-26
Dnr:	FS 1.1-549-24
Beslutad av:	Rektor
Giltighetstid:	2024-04-26 – Tillsvidare
Område:	Personal, lika villkor och arbetsmiljö
Ansvarig förvaltningsenhet:	Personalenheten
Ersätter dokument:	Regel för stipendier (FS 1.1-2049-22) fastställd av rektor den 16 december 2022.

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

1.	Beskrivning.....	3
2.	Definition.....	3
3.	Bakgrund	3
4.	Avgränsningar	3
4.1.	Utbytes-/mobilitetsstipendier	3
4.2.	Stipendier för studieavgifter	3
5.	Skatteregler och universitetets tillämpningar	4
5.1.	Inkomstskattelagen och Skatteverkets rättsliga vägledning.....	4
5.2.	Umeå universitets tillämpning av skattereglerna	4
5.2.1.	Särskild bestämmelse vid Umeå universitet	5
6.	Finansiering av stipendium	5
7.	Utlysning, inrättande och utbetalning	6
7.1.	Stipendier för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	6
7.1.1.	Inrättande och utbetalning	6
7.2.	Stipendier för utbildning på forskarnivå	6
7.2.1.	Utlysning	7
7.2.2.	Inrättande och utbetalning	7
7.3.	Stipendier för postdoktoral meritering.....	7
7.3.1.	Behörighet för postdoktoral meritering	8
7.3.2.	Individuell meriteringsplan för postdoktoral meritering	8
7.3.3.	Stipendiebelopp för postdoktoral meritering	8
7.3.4.	Inrättande och utbetalning	8
7.	Externa stipendier.....	9
7.1	Enskild person som mottagare av stipendium.	9
8.	Tilläggsstipendium	9
9.	Omprövning av stipendium	10
10.	Information till och mottagande av stipendiat	10
11.	Uppföljning	10

UMEÅ UNIVERSITET

1. Beskrivning

Regel för stipendier omfattar bestämmelser om interna och externa stipendier. Regeln avser postdoktorstipendium, stipendium på grund och avancerad nivå samt stipendier för utbildning på forskarnivå.

2. Definition

Internt stipendium är ett stipendium som inrättas och utbetalas av Umeå universitet. Interna stipendium kan endast finansieras med externa bidragsmedel.

Externt stipendium är ett stipendium där institution eller arbetsenhet tar ställning till möjligheten om att ta emot en stipendiater som får stipendium direkt från extern finansiering.

3. Bakgrund

Syftet med regeln är att säkerställa att Umeå universitet har en enhetlig och korrekt tillämpning av stipendier.

Vid Umeå universitet kan stipendium inrättas för mottagarens utbildning, för postdoktoral meritering samt för resor. Utbildningsstipendier får endast inrättas för antagna studenter vid utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå.

Regeln ska, av skatte- och arbetsrättsliga skäl, bidra till att universitetet har god intern kontroll av hur stipendier inrättas och används. Regeln ska också

- bidra till att stipendiater får relevant information om villkor och vad som i övrigt gäller vid stipendiefinansiering
- tydliggöra chefens ansvar vid mottagande av stipendiater, samt
- tillförsäkra att villkoren för stipendium efterlevs och är väl kommunicerade

4. Avgränsningar

4.1. Utbytes-/mobilitetsstipendier

Utbytes- och eller mobilitetsstipendium, såsom till exempel Erasmusstipendium, omfattas inte av denna regel. Stipendier inom utbytes- eller mobilitetsprogram hanteras i stället i enlighet med respektive utbildningsprogram rutiner.

4.2. Stipendier för studieavgifter

Regeln omfattar inte stipendier avseende studier på grundnivå och avancerad nivå som gäller för medborgare i ett land utanför EU, EES eller Schweiz, det vill säga avgiftsstudenter.

UMEÅ UNIVERSITET

5. Skatteregler och universitetets tillämpningar

5.1. Inkomstskattelagen och Skatteverkets rättsliga vägledning

Av Inkomstskattelagen (1999:1229) och Skatteverkets rättsliga vägledning framgår att ett stipendium är skattefritt om:

- mottagaren får det för sin utbildning
- mottagaren får det för annat ändamål än sin utbildning (resepstipendium eller postdoktoral meritering) och
  - det inte betalas ut periodiskt, det vill säga under tre år eller längre tid¹ eller månadsvis under ett helt år eller längre tid, och
  - det inte är ersättning för arbete som utförts eller ska utföras för utbetalarens räkning

Med utbildning avses i det här sammanhanget utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå.

Skattefriheten för stipendier för postdoktoral meritering bedöms enligt Skatteverkets föreskrifter som stipendier till andra ändamål och inte som utbildningsstipendium. Särskild vaksamhet ska iaktas vid inrättande av stipendier för postdoktoral meritering då det kan vara svårt att särskilja postdoktoral meritering från utfört arbete.

Enligt inkomstskattelagen (1999:1229) är stipendium skattefritt om det inte finns krav på motprestation, eftersom mottagaren av stipendium ska få det för egen utbildning eller meritering. Om Skatteverket bedömer att ett arbetsliknande förhållande finns kan det leda till arbetsrättsliga konsekvenser. En i efterhand konstaterad anställning gäller tills vidare eftersom någon uppgörelse om lagenlig tidsbegränsning inte träffats mellan parterna.

Om ett stipendiebeslut leder till att stipendiet anses utgöra en lön enligt Skatteverkets bedömning kommer de ekonomiska konsekvenserna att belasta institution eller motsvarande, dvs kostnaden för både skatt och sociala avgifter. Stipendiaten ska ersättas för uppkommen skatt i form av lön.

Om oklarheter finns i det enskilda fallet åligger det institutionen att kontakta Skatteverket för vägledning och därigenom säkerställa att Inkomstskattelagen och Skatteverkets föreskrifter och rättsliga tillämpning efterlevs.

5.2. Umeå universitets tillämpning av skattereglerna

Vid Umeå universitet gäller att ett stipendium inte får utbetalas till någon som innehar eller inom de senaste två åren har haft en anställning vid Umeå universitet och/eller mottagit lön eller arvode från Umeå universitet.²

Från denna bestämmelse får undantag göras efter prövning av beslutsfattare enligt rektors besluts- och delegationsordning. Exempel på undantag är när mottagen inkomst under föregående

¹ En bedömning ska göras för varje stipendium och givare för sig.

² Här ingår även särskilt utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning

UMEÅ UNIVERSITET

tvåårsperiod avser

- Inkomst understigande 1 000 kr per år
- Ersättning till försöksperson i forskningen
- Ersättning till studenter i styrelser, styrgrupper, nämnder eller motsvarande vid universitetet
- Ersättning för utfört arbete som varit av helt annan art än utbildning och forskning

Ett stipendium kan inte kombineras med förmåner såsom traktamente, kostförmån, bostadsförmån eller annan löneförmån. Skälet till det är att Skatteverket då kan komma att bedöma att förmånerna ”smittar”, vilket innebär att Skatteverket bedömer att stipendiet är en skattepliktig inkomst.

5.2.1. Särskild bestämmelse vid Umeå universitet

Vid Umeå universitet får stipendietiden för postdoktoral meritering vara totalt två år. Om ett internt stipendium för postdoktoral meritering kombineras med ett externt stipendium får stipendietiden vara sammanlagt maximalt 3 år vid Umeå universitet.

Stipendier som inrättas av Umeå universitet för grundnivå eller avancerad nivå får betalas ut högst åtta månader sammanlagt under studietiden.

Stipendier för utbildning på forskarnivå som inrättas av Umeå universitet görs i enlighet med HF 5 kap 4 § och 4 a §.

6. Finansiering av stipendium

Av 10 § anslagsförordningen (2011:223) framgår att stipendier som betalas ut av myndighet, ska vara finansierade av externa bidragsmedel. Finansiärens medgivande krävs för att medlen ska kunna användas till stipendium.

Det är inte tillåtet att använda statliga anslagsmedel till stipendier. Stipendier får inte heller betalas ut från uppdragsfinansierad verksamhet eftersom sådana uppdrag kräver en motprestation i form av utfört arbete.

I de fall ansökan skett i universitetets namn och medel beviljats för att betalas ut som skattefritt stipendium ska medlen tas in i universitetets bokföring. Beviljade medel bokförs som intäkt av bidrag. Som exempel kan nämnas medel från Svenska Institutet, Universitets- och högskolerådet och Europeiska kommissionen. I normalfallet påförs stipendier inte med gemensamma kostnader då sådana bidrag endast avser en vidareförmedling av bidraget (transferering). Detsamma gäller för så kallade resestipendier som vidareförmedlas av universitetet.

Umeå universitet ska avböja stipendier där det kan finnas krav från finansiären på eventuell återbetalning för stipendiaten.

UMEÅ UNIVERSITET

7. Utlysning, inrättande och utbetalning

7.1. Stipendier för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Stipendier till studerande på grundnivå eller avancerad nivå som syftar till att ge praktisk erfarenhet av forskningsarbete för att stärka kopplingen mellan utbildning och forskning samt uppmuntra till framtida studier på forskarnivå. Stipendierna kan antingen ges för studier inom en befintlig kurs, eller för en kortare period av praktisk forskningserfarenhet (som dokumenteras genom en individuell studieplan/forskningsplan) för antagna studenter på grundnivå eller avancerad nivå.

Denna form av stipendier får endast ges till:

- personer som är antagna och registrerade på utbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid Umeå universitet, eller
- personer som är antagna och registrerade till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid ett annat universitet eller högskola.

Maximal stipendietid för studenter på grundnivå och avancerad nivå får sammanlagt vara högst åtta månader under studietiden. Stipendiet får inte ha krav på motprestation.

Stipendiebeloppet till studenter på grundnivå eller avancerad nivå beslutas av beslutsfattare enligt delegationsordningen. Om stipendiet är avsett att täcka kostnader för uppehälle som mat och husrum ska stipendiebeloppet minst motsvara det belopp som kan erhållas från Centrala studiestödsnämnden, CSN, i form av studielån inklusive bidragsdel för perioden.

7.1.1. Inrättande och utbetalning

Skattefria stipendium får användas för finansiering av levnadsomkostnader för studier på grundnivå och avancerad nivå. Beslut fattas enligt rektors besluts- och delegationsordning.

För att inrätta ett stipendium krävs ett skriftligt kontrakt eller medgivande från finansiären. Kopia av kontrakt eller medgivande ska bifogas det beslutsunderlag som skickas från institutionen till respektive fakultetskansli för beredning inför beslut.

Om institutionen använder överskott i form av resultatförda externa medel, ej statliga medel, ska det redovisas i underlaget till beslutsfattaren.

För stipendium för utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska det i beslutet framgå om stipendiet ska utbetalas som engångsbelopp eller vid två tillfällen i de fall perioden sträcker sig över sex månader. Stipendier som inrättas av Umeå universitet för grundnivå eller avancerad nivå får betalas ut högst åtta månader sammanlagt under studietiden.

7.2. Stipendier för utbildning på forskarnivå

I Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet anges lokala regler för studiefinansiering och där framgår bland annat att vid antagning ska en noggrann bedömning av de planerade finansiella resurserna göras för att säkerställa en tryggad studietid som motsvarar fyra års heltidsstudier.

UMEÅ UNIVERSITET

Huvudregeln är att forskarstuderande vid Umeå universitet ska inneha en doktorandanställning under hela sin beräknade studietid, i enlighet med 5 kap 7 § högskoleförordningen (1993:100).

Vid Umeå universitet beslutar rektor om stipendier för utbildning på forskarnivå i enlighet med HF 5 kap 4 § och 4 a §§.

När forskarstuderande antas med stipendier som studiefinansiering ska nivån på stipendiet vara likvärdig med lönenivån för anställda forskarstuderande efter avdrag för skatt, se 7 kap 36 § högskoleförordningen. Det innebär att stipendier som utbetalas till doktorander ska följa lokalt kollektivavtal om lönesättning som doktorand vid Umeå universitet. Om doktoranden ska vistas omväxlande i Sverige och i annat land, gäller kravet på lägsta beloppsnivå endast tiden då den forskarstuderande vistas i Sverige.

Information angående stipendier för utbildning på forskarnivå finns på medarbetarwebben.

7.2.1. Utlysning

Utlysning av stipendier för utbildning på forskarnivå ska ske i enlighet med de regler som anges i antagningsordningen för utbildning på forskarnivå. Vid utlysning av utbildningsplatser på forskarnivå där avsikten är att finansiera del av utbildningstiden med stipendium, ska detta framgå i annonsen.

7.2.2. Inrättande och utbetalning

Stipendier för finansiering av utbildning på forskarnivå beslutas av rektor.

Av beslut om stipendium för utbildning på forskarnivå ska det i beslutet framgå om stipendiet ska betalas ut som engångsbelopp eller vid fler tillfällen.

7.3. Stipendier för postdoktoral meritering

Syftet med stipendier för postdoktoral meritering är att främja internationalisering samt bidra till forskningsmeritering i nära anslutning till doktorsexamen, eller utländsk examen som bedöms motsvara doktorsexamen. Utifrån detta syfte kan stipendium för postdoktoral meritering inrättas av Umeå universitet för forskare med utländsk doktorsexamen som förlägger sin meritering i Sverige.

Stipendium som inrättas och administreras av Umeå universitet får gälla som längst två år, från detta medges inga undantag. Skälet till tidsbegränsningen är dels avsaknad av sociala villkor för stipendiater, dels att en längre tid än två år medför stor risk att Skatteverket bedömer stipendiet som ersättning för utfört arbete och att det därmed inte är skattebefriat.

För de fall när ett internt stipendium kombineras med ett externt stipendium får stipendietidens längd vara totalt maximalt tre år.

Enligt inkomstskattelagen (1999:1229) får inga krav på motprestation förekomma. Mot bakgrund av det får en person med stipendium för postdoktoral meritering inte undervisa. Det är därför av stor vikt att lärare med handledande uppgifter inte ställer motsvarande krav på en stipendiat som kan ställas på en anställd postdoktor.

UMEÅ UNIVERSITET

Stipendium bör användas restriktivt då det ger ett sämre socialt skydd än vid anställning. I kontakten med finansiärer av stipendier ska därför fördelarna med bidragsfinansiering till anställning alltid påtalas.

7.3.1. Utlysning

Interna stipendier för postdoktoral meritering som Umeå universitet inrättar och som överstiger tre månader ska utlysas via universitets webb. Utlysningstiden ska minst omfatta tre veckor om det inte finns särskilda skäl för kortare tid. Innan utlysning, ska institutionen eller arbetsenheten samråda gällande annons, med den person som fakulteten eller motsvarande utsett som ansvarig för stipendiet. Institutionen ska till berörd dekan eller motsvarande redovisa finansiering och finansiärens medgivande att medel kan användas till stipendium.

Vid utlysning av stipendier för postdoktoral meritering ska det tydligt framgå att det är ett stipendium som utlyses, annonsen får inte utformas så att utlysningen kan förväxlas med en anställning.

7.3.2. Behörighet för postdoktoral meritering

För att vara behörig för ett postdoktoralt stipendium ska personen ha avlagt doktorsexamen eller utländsk examen som bedöms motsvara doktorsexamen. I första hand bör den komma i fråga som avlagt examen högst tre år före ansökningstidens utgång. Om det finns särskilda skäl kan den komma i fråga som avlagt doktorsexamen tidigare. Med särskilda skäl avses ledighet på grund av sjukdom, föräldraledighet eller klinisk tjänstgöring, förtroendeuppdrag inom fackliga arbetstagarorganisationer eller andra liknande omständigheter.

7.3.3. Individuell meriteringsplan för postdoktoral meritering

För att det tydligt ska framgå att stipendiet är avsett för meritering, och inte utgör ersättning för någon form av arbetsprestation, ansvarar prefekt för att en individuell meriteringsplan upprättas och en handledare utses. Syftet med planen är dels att säkerställa att stipendiaten får meritering som är av hög kvalitet och att stipendiet ges i meriteringssyfte och inte utgör ersättning för utfört arbete.

7.3.4. Stipendiebelopp för postdoktoral meritering

Beslut om lägsta nivå för stipendiebelopp för postdoktoral meritering fattas årligen av rektor. För stipendiaters kostnader vid resor kan tilläggstipendium utbetalas, se avsnitt 8.

7.3.5. Inrättande och utbetalning

Beslut om att skattefritt stipendium får användas för finansiering av levnadsomkostnader för postdoktoral meritering fattas i enlighet med rektors besluts- och delegationsordning.

För att inrätta ett stipendium krävs ett skriftligt kontrakt eller medgivande från bidragsgivaren. Kopia av kontrakt eller medgivande ska bifogas det beslutsunderlag som skickas till dekan eller motsvarande för respektive fakultet eller motsvarande. Om institutionen eller arbetsenheten använder överskott i form av resultatförda externa medel, ej statliga medel, ska det redovisas i underlaget till dekan eller motsvarande. I beslutet om tilldelning av stipendium ska bilaga bifogas som beskriver hur urvalet bland sökande kandidater har skett.

UMEÅ UNIVERSITET

I beslutet ska det vidare framgå som villkor för stipendiet att beslutet kan omprövas om stipendiaten blir förhindrad att nyttja det för sin utbildning eller meritering. Beslut om omprövning av stipendium ska diarieföras.

Stipendium för postdoktoral meritering betalas ut i förskott halvårsvis.

Information angående stipendier för postdoktoral meritering finns på medarbetarwebben.

7. Externa stipendium

Med externa stipendium avses de stipendium som handläggs i direkt överenskommelse mellan institutionen och anslagsgivaren. Såväl ansökan, tilldelning samt utbetalning av stipendiet handläggs enligt stipendieutbetalarens rutiner.

Vid Umeå universitet får stipendietidens längd för interna postdoktorsstipendium vara maximalt två år. För de fall när ett internt stipendium kombineras med ett externt stipendium får stipendietidens längd vara totalt maximalt tre år. För stipendiater får universitetet tillhandahålla lokaler och andra resurser i totalt maximalt tre år. Institutionen beslutar vilka som ska anknytas och vistas i universitetets lokaler.

7.1 Enskild person som mottagare av stipendium

Huvudprincipen är att externa stipendium som beviljas enskild person, ska utbetalas direkt till stipendiemottagaren och inte tas in i universitetets bokföring. Detta gäller oavsett om medlen avser sådant skattefritt stipendium som syftar till att bekosta mottagarens uppehälle under viss del av studietiden eller om de avser bidrag till en studieresa/konferensresa.

Om stipendium som beviljats forskarstuderande och är att betraktas som ett forskningsbidrag kan det tas in i universitetets redovisning. Detta under förutsättning att prefekten ger sitt samtycke. Gällande regler för gemensamma kostnader ska tillämpas. Dator eller annan utrustning som köps in för dessa medel utgör universitetets egendom efter avslutade studier.

8. Tilläggsstipendium

Tillkommande kostnader för stipendiater kan täckas med tilläggsstipendium. Ett tilläggsstipendium ska vara finansierat av externa bidragsmedel.

För stipendium för postdoktoral meritering rekommenderas att institutionen årligen ser över och anpassar så att stipendiebeloppet uppnår minst av rektor fastställd lägsta nivå.

Till stipendiater som har finansiering av sin utbildning på annat sätt än genom Umeå universitet, exempelvis genom stipendium/anställning i hemlandet, kan tilläggsstipendium betalas ut för kostnader för resor, uppehälle och boende.

Stipendium för utbildning på forskarnivå och för postdoktoral meritering ska täcka kostnader för uppehälle som mat och boende under stipendieperioden. Vid fastställande av stipendiebelopp kan hänsyn tas till eventuella resekostnader för resa till stipendieorten i samband med stipendieperiodens start och hemresa vid stipendieperiodens slut. För eventuella familjemedlemmar utgår inget tilläggsbelopp.

UMEÅ UNIVERSITET

Beslut om tilläggsstipendium fattas av behörig enligt rektors besluts- och delegationsordning samt aktuell vidaredelegation.

9. Omprövning av stipendium

Om det föreligger särskilda skäl kan beslut om stipendium omprövas. Vid behov kan det ske i samråd med personalenheten.

10. Information till och mottagande av stipendiat

Prefekt eller motsvarande ansvarar för att i god tid före stipendiatens ankomst informera om villkoren för stipendiet och om annat som är av vikt inför och under vistelsen. För mer information och rekommendationer se medarbetarwebben.

Stipendiater inom utbildning på forskarnivå och stipendiater inom postdoktoral meritering omfattas av arbetsmiljölagen och ska därför tillförsäkras en god arbetsmiljö och ska ha tillgång till universitetets företagshälsovård.

11. Uppföljning

Respektive fakultet ansvarar för att gällande lagstiftning och regler efterlevs.